

JAUME BOFILL I BOFILL

ROSER SOLIGUER I VALLS

PERE DARDER I VIDAL

Jaume Bofill i Bofill, fill de Jaume Bofill i Matas i de Margarida Bofill i Gallés, neix el 30 de novembre de 1910 a Barcelona, a la Casa de l'Ardiaca, que aleshores era una casa de pisos de lloguer, i que va deixar de ser-ho al cap d'uns anys per iniciativa del mateix Bofill i Matas, que va proposar que fos destinada a fins institucionals.

L'avi patern d'en Jaume Bofill i Bofill és Joaquim Bofill i Noguer, el 13è de 15 germans (el "tio Noi petit" –tenia dues germanes darrere–), nascuts tots ells a Viladrau, a ca l'Herbolari, i que, més tard, passen a viure a la masia anomenada el Noguer. Naturalment, el "tio Noi petit" no era l'hereu, però així que pogué s'afincà a Viladrau, on va comprar a la família Rusquelles la casa que porta aquest nom. Al moment de la compra només hi havia edificada la casa baixa, del segle XVIII, com la majoria de les cases rurals d'aquesta zona (existeix, però, documentació de Rusquelles del segle XIII), i fou Joaquim Bofill i Noguer qui en va fer construir una altra que s'hi unia, del doble de grandària. Més endavant, als anys 20, el seu fill, Jaume Bofill i Matas, la va redistribuir i en dissenyà la decoració i el mobiliari.

L'avi matern és Jaume Bofill i Noguer, el 3r dels 15 germans (el "tio Noi gran" –tenia dues germanes davant–), que va ser l'hereu del Noguer. Va tenir sis fills amb la seva primera muller, que va morir d'una pulmonia postpart –complicació gens estranya en aquella època– al cap d'un mes del naixement de Margarida, mare d'en Jaume Bofill i Bofill. Ella va ser conscient que es moria i va encomanar la cura de l'educació de la recent nascuda (única noia de la família en aquell moment) al seu fill gran, Ramon Bofill i Gallés, cosa que ell complí escrupolosament: la va fer anar a una escola a Barcelona (la família vivia a Viladrau) i li va donar una educació molt superior a la que es donava a les noies en aquell moment, fins i tot a les que vivien a la ciutat.

En Jaume prové, doncs, d'una família rural, però que anà progressivament establint-se a ciutat. Els avis materns van viure sempre a Viladrau, però els paterns s'instal·laren a Barcelona, on l'avi es dedicà al comerç muntant una merceria al carrer de Carders, amb 100 duros que algú li va deixar. La mare d'en Jaume, Margarida Bofill i Gallés, com hem dit, fou educada en una escola a Barce-

lona i hi visqué com a mínim des del seu casament. Com no podia ser d'altra manera en aquella època, era ella qui tenia cura de la casa i s'ocupava del dia a dia dels fills: "*oh fortitud lleial -de la muller que presideix la pleta- de la nissaga pàl·lida en l'ombradís casal*". El pare, Jaume Bofill i Matas, tot i que nasqué a Olot, ja va viure sempre a Barcelona i va cursar una carrera universitària. Era llicenciat en Filosofia i en Dret, un gran orador, polític i poeta; i no cal dir que va ser una de les personalitats amb gran pes a la Catalunya d'aquell moment.

Es casà amb la seva cosina Margarida i van tenir tres fills: en Jaume, en Joaquim i en Joan. Tota la família va estar sempre especialment lligada a Viladrau, i cada estiu passaven tres mesos o més a Rusquelles. Quan s'hi traslladaven s'havien d'endur de Barcelona des de les espadenyas fins al sucre, la pasta, etc., ja que si bé més d'una masia de Viladrau s'autoabastava, era molt precàriament.

Jaume Bofill i Matas portà els seus fills a l'Escola Montessori de la Mancomunitat. Ell també estava interessat en la renovació pedagògica que tanta força i eficàcia tingué a Catalunya, i no hagué de rumiar gaire en la tria.

L'equip de l'Escola Montessori reunia unes mestres de primer ordre i gent de molta vàlua, com van ser Eladi Homs, Alexandre Galí i Mn. Higini Anglès, molts dels quals eren amics personals de la família Bofill. Mossèn Anglès, que devia viure a prop d'ells, acompanyava en tramvia en Jaume i els seus germans a l'escola (on deia missa diàriament), des de prop de la catedral fins al carrer que ara s'anomena Comte de Salvatierra, on hi havia l'escola Montessori. La missa que deia Mn. Anglès no era obligatòria; se celebrava de cara al poble, dialogada, en llatí, però uns alumnes llegien la traducció al català de l'Ordinari, de l'Epístola i de l'Evangeli.

En Jaume explicava, amb un record ple de vida, com era aquesta escola. El jardí s'estenia des de la Diagonal fins al carrer Comte de Salvatierra i des del carrer de Balmes fins més enllà de la via Augusta, on fa uns anys hi havia el cinema Windsor. Per la via Augusta -que s'anomenava carrer del Carril- hi passava el tren de Sarrià, i el jardí de l'escola, on cada alumne conreava el seu hortet, travessava la via del tren per sota. Dues de les mestres, la Srta. Roig i la Srta. Villuendas, havien anat a Roma a formar-se amb la Dra. Montessori, i tothom treballava amb l'entusiasme i l'eficàcia que caracteritzava aquell moment.

En Jaume recordava que una vegada, essent ell petit, reberen a l'escola la visita de la Dra. Montessori, que demanà a cada nen que digués dos adjectius que s'adiguessin amb la seva mare. Ell, que pel que es veu li agradava ser agut, digué "*panarra*" i "*dormilega*" (el segon segur que no definia la seva mare). La doctora no en va entendre el significat i li van haver de traduir. Es va fer un panxó de riure.

En aquesta línia, explicava també que en plena Dictadura de Primo de Ribera, durant un període en què el seu pare va haver-se d'exiliar, ell va anar